

УДК 378.128

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ФУНКЦІЙ ВИКЛАДАЧА

Герасько Т.В., доц., к. с.-г. н.

Фазиллова Е.С., асистент

Ізювський державний агротехнологічний університет

Тел (0619)42-12-84

Анотація - пропонується Карта педагогічної експертизи викладання навчальних дисциплін складена у відповідності із основними професійними функціями викладача: інформативною, комунікативною, організаційною та виховною.

Ключові слова – критерії оцінювання, інформативна функція, комунікативна функція, організаційна функція, виховна функція, Карта педагогічної експертизи.

Сучасний етап модернізації системи освіти характеризується посиленням уваги до особистості, спрямування зусиль педагогів на розвиток творчого потенціалу учасників навчально-виховного процесу. Реалізація нових векторів розвитку освіти потребує використання інноваційних педагогічних технологій, творчого пошуку нових чи вдосконалених концепцій, принципів, підходів до освіти, суттєвих змін у змісті, формах і методах навчання, виховання, управління педагогічним процесом в загальній середній школі.

До професійних функцій викладача належить інформативна, комунікативна, організаційна та виховна.

Сучасне інформатизоване суспільство періоду масової комунікації пред'являє нові вимоги до підготовки кадрів у сфері освіти по використанню інформаційних ресурсів, засобів інформаційного взаємозв'язку в локальних і глобальних сітках, реалізацію можливостей засобів інформаційних і комунікативних технологій в процесі самостійної роботи і представлення знань. Інформативна функція дозволяє у найбільш концентрованій формі зосередити в інформацію, що репрезентує зміст освіти; поряд з передачею системи втрачених знань про предмет допомагає аудиторії самостійно вибудувувати цю систему в процесі «образ - мислення». Добираючи матеріал, викладач повинен пам'ятати, що реалізація змісту освіти повинна базуватися на виважених, а не на першу чергу - загальноприйнятих теоріях. Найбільш складним в цьому плані є втілення діалектичного закону єдності й боротьби протилежностей, дотримання водночас і стабільності, фундаментальності та нових думки і динаміки сучасної науки.

Комунікативна функція передбачає вміння викладача встановлювати зв'язки в взаємовідносинах із студентами; викладач не лише навчає й виховує, але й сам особисто дає приклад додержання загальнолюдської

моралі, старанного ставлення до справи, виконання даних обіцянок.

Викладач також повинен вміти організувати навчально-пізнавальну діяльність тих, хто навчається, і керувати нею. Таким чином, викладач, організовуючи професійне навчання, повинен добре уявляти і враховувати психолого-педагогічний механізм засвоєння слухачами знань і формування у них навичок, умінь і професійних якостей особистості. Всі ці елементи взаємопов'язані і являють собою своєрідну структуру професійної майстерності [1-3].

У процесі навчання викладач вирішує різні виховні завдання, формує в студентів громадсько-політичні і морально-етичні якості, громадянську зрілість, патріотизм і любов до своєї Батьківщини. Навчання і виховання виступають у діалектичній єдності. Саме тут проявляється вплив особистості викладача на студентів навіть тоді, коли він не прагне до цього усвідомлено.

Від ступеня свідомого використання викладачем виховного фактора своєї особистості, від того, якого він надає значення впливу свого особистого власного прикладу на студентів, багато в чому залежить успіх виховання. Характер цього закономірного зв'язку глибоко розкрив К. Д. Ушинський, який писав: "У вихованні все повинно ґрунтуватися на особистості викладача, бо виховна сила плетється лише з живого джерела людської особистості. Ніякі статутні і програми, ніякий штучний організм закладу, як би хитро він не був продуманий, не може замінити особистості у справі виховання". Всі ці елементи взаємопов'язані і являють собою своєрідну структуру професійної майстерності [4-6].

Викладач виконує професійні функції у процесі своєї роботи із різним ступенем ефективності. Аналіз ефективності виконання кожної функції здійснюється за параметрами, складеними у відповідності з принципами інтенсифікації навчального процесу.

Загально прийняті критерії: незадовільний (н), критичний (к), задовільний (з), добрий (д), високий (в), оптимальний (о).

Кожному критерію відповідає група методів, прийомів, форм (педагогічні інструменти) [7-8]. Для оцінки ефективності роботи достатньо лише співвіднести застосовані педагогічні інструменти з певним критерієм відповідного параметру карти.

ІНФОРМАТИВНА ФУНКЦІЯ

(правильність та глибина викладення навчального матеріалу)

Критерій	Педагогічні інструменти
Н	Наявні фактичні та теоретичні помилки, неточні визначення термінів; об'єм навчального матеріалу не відповідає умовам, психологічним особливостям та рівню підготовки слухачів; зміст не відповідає темі та меті, відсутня логіка у викладенні навчального матеріалу

К	Зміст відповідає темі та меті, є логіка у викладенні навчального матеріалу, але наявні окремі фактичні та теоретичні помилки, невеликі похибки при визначенні термінів; об'єм навчального матеріалу не відповідає умовам, психологічним особливостям та рівню підготовки слухачів
З	Зміст відповідає темі та меті, є логіка у викладенні навчального матеріалу, відсутні фактичні та теоретичні помилки, похибки при визначенні термінів; об'єм навчального матеріалу відповідає умовам, але не відповідає психологічним особливостям та рівню підготовки слухачів
Д	Зміст відповідає темі та меті, є логіка у викладенні навчального матеріалу, відсутні фактичні та теоретичні помилки, похибки при визначенні термінів; об'єм навчального матеріалу відповідає умовам та психологічним особливостям і рівню підготовки слухачів
В	Зміст відповідає темі та меті, є логіка у викладенні навчального матеріалу, відсутні фактичні та теоретичні помилки, похибки при визначенні термінів; об'єм навчального матеріалу відповідає умовам та психологічним особливостям і рівню підготовки слухачів; навчальний матеріал викладено з постановкою проблемних завдань
О	Зміст відповідає темі та меті, є логіка у викладенні навчального матеріалу, відсутні фактичні та теоретичні помилки, похибки при визначенні термінів; об'єм навчального матеріалу відповідає умовам та психологічним особливостям і рівню підготовки слухачів; навчальний матеріал викладено з постановкою проблемних завдань; наведені нові наукові факти, передові технології

КОМУНІКАТИВНА ФУНКЦІЯ
(взаємовідносини викладача зі студентами)

Критерій	Педагогічні інструменти
Н	Відкриті конфлікти, відсутність у студентів інтересу до дисципліни
К	Є конфлікти, але вони вирішуються на заняттях; дисципліною зацікавлено декілька студентів
З	Відсутні конфлікти, дисципліною зацікавлена невелика група студентів
Д	Поважливі відносини викладача і студентів, більшість студентів зацікавлена дисципліною
В	Поважливі відносини викладача і студентів, налагоджена

	наукова співпраця за даною дисципліною із невеликою групою студентів
О	Поважливі відносини викладача і студентів, налагоджена наукова співпраця за даною дисципліною із невеликою групою студентів і співтворчість з окремими студентами
Критерій	ОРГАНІЗАЦІЙНА ФУНКЦІЯ
	Педагогічні інструменти
Н	Відсутні елементи мотивації слухачів, тематична орієнтація; відсутній зворотній зв'язок зі слухачами, переважає монолог викладача
К	Є елементи мотивації слухачів, тематична орієнтація; але відсутній зворотній зв'язок зі слухачами, переважає монолог викладача
З	Є елементи мотивації слухачів, тематична орієнтація; є зворотній зв'язок зі слухачами, але переважає монолог викладача
Д	Є елементи мотивації слухачів, тематична орієнтація; є зворотній зв'язок зі слухачами, елементи наукової дискусії; застосовано поєднання різних видів діяльності
В	Є елементи мотивації слухачів, тематична орієнтація; є зворотній зв'язок зі слухачами, елементи наукової дискусії; застосовано поєднання різних видів діяльності; оптимальне розташування студентів, яке забезпечує їхню співпрацю у групах
О	Є елементи мотивації слухачів, тематична орієнтація; є зворотній зв'язок зі слухачами, елементи наукової дискусії; застосовано поєднання різних видів діяльності; оптимальне розташування студентів, яке забезпечує їхню співпрацю у групах; створення ситуацій вільного вибору та ситуацій "успіху"
Критерій	ВИХОВНА ФУНКЦІЯ
	Педагогічні інструменти
Н	Відсутність педагогічного такту, неохайний або недоречний зовнішній вигляд викладача, відсутність аналізу виховних ситуацій
К	На окремих заняттях є аналіз виховних ситуацій
З	На кількох заняттях є аналіз виховних ситуацій
Д	На багатьох заняттях є аналіз виховних ситуацій
В	На всіх заняттях є аналіз виховних ситуацій
О	На всіх заняттях є аналіз виховних ситуацій; на окремих заняттях обговорюються невирішені моральні проблеми

Отже, Карта педагогічної експертизи викладання навчальних дисциплін призначена у першу чергу для самоаналізу і самооцінки викладачем рівня своєї педагогічної майстерності і планування самоосвіти у відповідності з

конкретними проблемами у своїй роботі.

Карта педагогічної експертизи викладання навчальних дисциплін є також основним документом для атестації викладача, визначення рейтингу його роботи.

Література:

1. Гомоннай В.В. Формування основ педагогічної майстерності // Пробл. вищої школи: наук.-метод. збірник: Вип. 78. – К., 1993. – С. 3-7.

2. Зимняя И.А. Компетентность человека -- как новое качество результата образования / И.А.Зимняя // Проблемы качества образования. Книга 2. Компетентность человека – новое качество: материалы 13 Всероссийс. совещания. – М.: Уфа: Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2003.

3. Орлов Ю.М. Стимулирование побуждения к учению. / Ю.М. Орлов, Н.Д. Творогова, В.И. Шкуркин. – М., 1998. – 255 с.

4. Пионова Р.С. Педагогика высшей школы. -. – К., 2002. – 388 с.

Практикум по педагогике и психологии высшей школы / Под ред. А.К. Ерофеева. – М., 1991.- 328 с.

5. Роберт И.В. Теория и методика информатизации образования (психолого-педагогические и технологические аспекты). – М.: ИИО РАО, 2007. - 234с.

6. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. – М., 1995. – 339 с.

7. Якунин В.А. Психология учебной деятельности студентов. - М., 1994. - 301 с.

КРИТЕРИИ ОЦЕНИВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ФУНКЦИЙ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ

Т.В. Герасько, Э.С. Фазылова

Аннотация - предлагаемая Карта педагогической экспертизы преподавания учебных дисциплин составлена в соответствии с основными профессиональными функциями преподавателя: информационной, коммуникативной, организаторской и воспитательной.

CRITERIA OF EVALUATION OF PROFESSIONAL FUNCTIONS OF TEACHER

T. Gerasko, E. Fasilova

Summary

The offered Map of pedagogical examination of teaching of educational disciplines is made in accordance with the basic professional functions of teacher: informative, communicative, organizational and educate.